

6 Литература и средства обучения

6.1 Основная литература:

1. Глазные болезни. Елифанов Л.М. – М., ГЭОТАР-Медиа, 2010. – 160 с.
2. Глазные болезни Рубан Е.Д. – Ростов-на-Дону, «Феникс», 2009.

6.2 Дополнительная литература:

1. Справочник по глазным болезням. Шаповалова И.Н. – Ростов-на-Дону, «Феникс», 2000.

6.3 Средства обучения:

Дидактические и наглядные пособия, таблицы, муляжи, учебные и учебно-методические пособия, тесты на бумажном и электронном носителе.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ МИНИСТРЛІГІ

ТЕХНИКАЛЫҚ ЖӘНЕ КӘСІПТІК БІЛІМ БЕРУ

ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

ОФТАЛЬМОЛОГИЯ

0301000 - «ЕМДЕУ ІСІ» мамандығы

0301013 - «Фельдшер» біліктілігі

0301023 - «Акушер» біліктілігі

Сағат көлемі – 30

Астана 2010

Авторлар:

1. Нұрбеков А.Н. – «Қарағанды медициналық колледжі» МКҚК директоры, медицина ғылымдарының кандидаты;
2. Артықова С.Ж. - «Қарағанды медициналық колледжі» МКҚК колледж директорының оқу ісі жөніндегі орынбасары;
3. Тихонова Г.П. - «Қарағанды медициналық колледжі» МКҚК «Офтальмология пәнінің оқытушысы.

Сарапшылар:

1. Мустафина С.Т. - Қарағанды қаласының Облыстық штаттан тыс офтальмолог, жоғары санатты дәрігер;
2. Токсанбаева Д.Е. - Қарағанды қ. облыстық медицина орталығының көз микрохирургиясы бөлімінің меңгерушісі, бірінші санатты офтальмолог-дәрігер;
3. Шарманова А.К. - Қарағанды қ. облыстық медицина орталығының көз микрохирургиясының 1 санатты офтальмолог-дәрігері.

1 Медицина білімі мен ғылымының инновациялық технологиялар республикалық орталығы мен «Қарағанды медициналық колледжі» МКҚК ӘЗІРЛЕГЕН ЖӘНЕ ҰСЫНҒАН.

2 Алғаш рет ЕНГІЗІЛГЕН.

3 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ 030100 - «Емдеу ісі» мамандығы 0301013 - «Фельдшер», 0301023 - «Акушер» біліктіліктері бойынша 2010 жылғы мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкес әзірленген.

4 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау Министрінің 2010 жылғы 5 тамызындағы № 604 бұйрығымен бекітілді.

4 Требования к условиям организации и реализации образовательного процесса

Выбор образовательных технологий должен быть обусловлен спецификой содержания предмета, направлен на формирование у обучающегося знаний, умений и навыков по диагностике лечения, ухода за больными с заболеваниями глаз (см. ГОСО, образовательную программу). Согласно ГОСО, введена структура модульного обучения с уклоном на формирование у обучающихся базовых, профессиональных и специальных компетенций.

При проведении практических занятий предусматривается деление групп на подгруппы численностью обучающихся не более 12 человек.

Программа предоставляет право вносить обоснованные изменения и дополнения в формы, организацию, содержание, методы обучения.

5 Контроль планируемого результата обучения

Форма контроля знаний включает исходный, текущий, промежуточный итоговый контроль. Предусмотрено право выбора на формы проведения контроля. Итоговая аттестация проводится в виде зачета.

прозрачности хрусталика- катаракта (врожденные, приобретенные, стадии развития катаракты). Медикаментозные методы лечения, предупреждение развития катаракты. Подготовка больного к операции, организация послеоперационного ухода за больным.

Тема 12 Глаукома

Признаки глаукомы, классификация глаукомы: врожденная, первичная, вторичная. Формы первичной глаукомы: закрытоугольная, открытоугольная. Состояние внутриглазного давления: нормальное, высокое, умеренно повышенное. Динамика функций: стабилизированная, нестабилизированная, подозрения на глаукому. Острый приступ глаукомы, дифференциальная диагностика с иритом и иридоциклитом. Лечение. Профилактика слепоты от глаукомы.

Тема 13 Заболевания сетчатой оболочки, зрительного нерва

Краткие анатомо-физиологические данные заболевания связанные с нарушением кровообращения в сетчатке: спазмы, эмболия, тромбоз, кровоизлияние, связь заболевания с общими заболеваниями организма (сахарный диабет, заболевания почек, беременность, нефропатия). Дистрофические изменения в сетчатке, отслойка сетчатки, новообразования сетчатки. Заболевания зрительного нерва: неврит, застойный диск зрительного нерва.

Тема 14 Травматизм органа зрения

Виды травм: механические, химические, термические. Механические травмы без внедрения и с внедрением инородных тел. Проникающие ранения глазного яблока (диагностика, оказание первой помощи), подготовка больного к операции, хирургическая обработка раны. Осложнения проникающих ран Повреждения глаза кислотами, щелочами. Первая помощь. Лечение. Профилактические мероприятия (организация труда, соблюдение техники безопасности, меры индивидуальной защиты, организация досуга детей).

Практическое занятие. Оказание неотложной доврачебной помощи пострадавшим с механическим повреждением глаз. Профилактика травматизма органа зрения у детей, профилактика осложненных, проникающих ранений. Тестирование.

3.3 Структура программы модульного обучения

Примечание: Смотрите образовательную учебную программу.

МАЗМҰНЫ

1.Түсіндірме жазба	6
2. Пәнді оқытудың жоспарланған нәтижелері	7
3. Пәннің оқу бағдарламасының құрылымы мен мазмұны	8
4. Білім беру үрдісін ұйымдастыруға және жүзеге асыруға қойылатын талаптар	13
5. Оқытудың жоспарланған нәтижесін бақылау.	13
6. Әдебиеттер және оқу құралдары	14

Бұл үлгілік оқу бағдарламасын Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің рұқсатынсыз көбейтуге және таратуға болмайды.

1 Түсіндірме жазба

0301023 - «Емдеу ісі» мамандығы бойынша Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартының енгізілуіне байланысты (бұдан әрі - МЖМБС) фельдшер және акушерге арналған «Офтальмология» пәні бойынша жаңа үлгілік оқу бағдарламасын жасау қажеттілігі туды. Пән бойынша жалпы сағат саны - 30, оның ішінде теориялық сабақ - 20 сағат, практикалық сабақ - 10 сағат.

Бағдарлама пән бойынша білім алушылардың мамандығына сай кәсіптік теориялық білім алуы мен практикалық дағдысын жетілдіруді қарастырады.

«Емдеу ісі» мамандығы үшін практикада жиі кездесетін, шұғыл көмек көрсетуді қажет ететін жағдайларда (қабақтың жарылуы, көздің сыртқы қабатының зақымдануы, жаракаттар, глаукоманың жіті ұстамасы, қабыну үрдісі) клиникалық тұрғыда білімді қажет етеді.

Дәрігерге дейінгі тиімді көмек көрсету аурулар асқынуларының алдын алуда және әрі қарай ем жүргізуде маңызы зор.

Теориялық курстың міндеті көру ағзасының анатомиясы мен физиологиясын, олардың жалпы ағзамен және орталық нерв жүйесінің байланысын оқыту. Көру ағзасы адам организмінде маңызды мүшелердің бірі болып табылады. Көздегі және оның қосалқыларындағы патологиялық үрдістер адам организміндегі басқа ағзалар мен жүйелердің ауру салдарынан болуы пайда болуы мүмкін, көз ауруларының көріністері жалпы аурулардың немесе интоксикацияның белгілері ретінде байқалады.

Практикалық сабақ емдеу мекемелерінде жүргізілуі қажет. Практикалық сабақтарда практикада жиі кездесетін көру ағзасының патологиялық үрдістерін зерттеу және диагностикалау әдістеріне, ФАП және жедел жәрдем станциясының фельдшерлері мен акушерлерінің іс әрекетіне аса көңіл бөлу керек.

Білім алушылар осы кезенді меңгергеннен кейін, қарапайым түрдегі сыртқы тексеру, бүйірден жарық түсіру, жарықты өткізуді зерттеу әдістерін жасауға қабілетті болуы керек. Көзді зертеудің негізгі әдістері: Орлова, Сивцев кестесі бойынша көру жігітлігін, Рабкин кестесі бойынша түс сезгіштігін, көру аумағын, және көз қысымын анықтау.

Көз ауруы мен жаракаты кезінде дәрігерге дейінгі алғашқы көмекті көрсете білуі керек:

- мөлдір қабықтағы бөгде затты алу;
- химиялық күйік кезінде алғашқы көмек көрсету;
- термиялық күйік кезінде алғашқы көмек көрсету.

Сонымен қатар «Көз аурулары» пәнін оқытуда этикалық және деонтологиялық аспектілерге көңіл аудару қажет.

Бағдарлама басқа клиникалық пәндермен интеграциялауды қарастырады: мейірбике ісі негіздері, хирургия мен реанимациядағы мейірбике ісі, терапиядағы мейірбике ісі, акушерия мен гинекологиядағы мейірбике ісі ерекшеліктері және тағы да басқа жалпы кәсіптік пәндер.

МЖМБС—на сәйкес бойынша базалық, кәсіптік және арнайы құзыреттіліктерді қалыптастыруға арналған модульдік оқытудың құрылымы енгізілген. Оқу жұмыс

Тема 6 Заболевания глазницы, двигательного аппарата, метод наружного осмотра

Строение орбиты и мышечного аппарата, понятие об экзофтальме, эндофтальме, признаки периостита, флегмоны, опухоли глазницы, косоглазие. Содружественное и паралитическое, сходящееся и расходящееся, нистагм.

Практическое занятие. Совместно с преподавателем учащиеся проводят наружный осмотр глаз, овладевают навыками диагностики и лечения паралитического и содружественного косоглазия.

Тема 7 Заболевания век, слезного аппарата

Признаки воспалительного и не воспалительного отека век, кровоизлияние. Простой чешуйчатый и язвенный блефарит, ячмень, халазион, заворот- выворот век. Болезни слезной железы, слезоотводящих путей. Хронические и острые заболевания слезного мешка.

Практическое занятие. Совместно с преподавателем учащиеся проводят сбор анамнеза, диагностику, лечебные процедуры, уход при заболеваниях век. Под контролем преподавателя проводят коллорголовую пробу, промывание, зондирование слезно-носового канала.

Тема 8 Заболевания конъюнктивы. Трахома. Метод бокового осмотра

Анатомо-физиологические данные о конъюнктиве глаза, метод бокового освещения. Острый бактериальный конъюнктивиты (стафилококковый, Коха- Уикса, дифтерия, гонобленорея). Вирусные конъюнктивиты, аллергические конъюнктивиты, трахома, симптоматика, принципы лечения, уход.

Практическое занятие. Совместно с преподавателем учащиеся проводят сбор анамнеза, диагностику, определяют план лечения и ухода за больными. Берут мазок с конъюнктивы, выполняют лечебные процедуры.

Тема 9 Заболевания роговой оболочки, склеры

Анатомо-физиологические данные: кератиты, общая симптоматика (эндогенная, экзогенная), виды кератитов: поверхностный, ползучая язва, скрофулезный кератит, герпетический кератит, глубокие кератиты: сифилитический, туберкулезный, дисконидный, лечение кератитов, осложнения. Повреждение роговицы: инородные тела, ожоги, ранения. Заболевания склеры (эписклериты, склериты).

Тема 10 Заболевания сосудистого тракта, исследование в проходящем свете

Анатомо-физиологические данные сосудистого тракта глаз. Ириты, иридоциклиты: симптомы, лечения, осложнения, связь с общими заболеваниями, симптоматический иридоциклит и его связь с проникающими ранениями глаз. Опухоли.

Тема 11 Заболевания хрусталика, стекловидного тела

Анатомо-физиологические особенности хрусталика. Заболевания связанные с нарушением положения хрусталика (вывихи, подвывихи). Заболевания с нарушением

Практическое занятие. Совместно с преподавателям учащиеся проводят сбор анамнеза пациентов, наружной осмотр глаз, положение век, область слезного мешка, слизистые железы, положение глазного яблока, осмотр роговицы, передней камеры. Овладевают способом выворота век.

Тема 2 Функции органа зрения, связь с ЦНС и организмом в целом, методы исследования зрительных функций

Глаз - часть единого и целостного организма во взаимодействии со внешней средой, связь глазных заболеваний с общими заболеваниями. Роль ЦНС в возникновении и течении заболеваний глаза. Глаз как часть центральной нервной системы, вынесенный на периферию. Функции органа зрения (центральное зрение, периферическое зрение, светоощущение, цветоощущение и бинокулярное зрение).

Практическое занятие. Совместно с преподавателем учащиеся определяют остроту зрения при помощи таблицы Головина – Сивцева, границы поля зрения при помощи периметра и контрольным методом, цветоощущение по таблицам Рабкина.

Тема 3 Понятие о рефракции и аккомодации

Виды рефракции: аметропия, миопия, гиперметропия, астигматизм. Метод субъективного определения рефракции. Клиника аномалии рефракции. Виды стеклов (собирающие, рассеивающие, цилиндрические). Понятие об аккомодации, спазме и паралитической аккомодации, пресбиопии.

Практическое занятие. Совместно с преподавателем учащиеся определяют рефракцию субъективным методом, выписывают рецепты на очки, подбирают очки при пресбиопии.

Тема 4 Устройство и оснащение кабинета офтальмолога

Устройство, оснащение и принципы работы кабинета офтальмолога.

Практическое занятие. Преподаватель знакомит учащихся с устройством и оснащением глазного кабинета: размеры кабинета, освещение, медикаменты и их хранение, перевязочный материал и инструментарий, их стерилизация и хранения.

Учащиеся проводят обследования больного, определяют функции органа зрения.

Тема 5 Основные принципы и методы лечения заболевания глаз

Общее лечение, общеукрепляющее лечение при некоторых заболеваниях органа зрения. Методы местного лечения глаз (промывание, закапывание капель, закладывание мазей за веки, засыпание порошка в конъюнктивальный мешок).

Физиотерапевтические методы лечения глаз (электрофарез, УВЧ, ультрафиолетовые лучи). Показание и противопоказание наложению повязок при заболеваниях глаз.

Практическое занятие. Учащиеся проводят общее и местное лечение пациентов закапывают капли, закладывают мази, промывают конъюнктивальный мешок, выписывают рецепты на основные лекарственные средства применяемые при лечении заболевания органа зрения.

бағдарламасын құрастырғанда білім беру ұйымы пәнді оқыту бойынша үлгілік оқу бағдарламасында бөлінген оқу уақытының көлемін қазіргі заманға сәйкес оқу технологиясын қолдана отырып 15-25%-ға дейін өзгертуге құқылы (ҚР МЖМБС 4.05-2008 «Орта білім. Техникалық және кәсіптік білім беру. Негізгі ережелер).

Сабақты өткізу формалары:

- сабақтар оқу орнының сабақ кестесі бойынша жүргізіледі (теориялық, практикалық және жеке);

- білім алушылардың сабақтан тыс уақыттағы өз бетінше дайындалуы.

2 Пәнді оқытудың жоспарланған нәтижелері

Білім бағдарламасында және стандартта оқытудың жоспарланған нәтижелері	Үлгілік оқу бағдарламасында жоспарланған нәтижелер
<p>Білім алушылар:</p> <p>Базалық:</p> <p>БҚ 1. Жұмыс орнын ұйымдастыруда;</p> <p>БҚ 2. Жеке бас гигиенасын сақтауда;</p> <p>БҚ 3. Санитариялық талаптарды орындауда;</p> <p>БҚ 4. Этика мен деология ережелерін сақтауда;</p> <p>БҚ 5. Кәсіптік деңгейін жетілдіруде және жүйелі түрде жаңартуда;</p> <p>БҚ 6. Фельдшер және акушер құзыреттілігіне кіретін әрекеттерді орындауда;</p> <p>БҚ 7. Жұмыстың тиімді тәсілдері мен құралдарын тандай білуде;</p> <p>БҚ 8. Жұмысты біліктілігі жоғары мамандардың басшылығымен орындауда.</p>	<p>Пәнді оқып білудің нәтижесінде білім алушы:</p> <p>- Қазақстанда офтальмологиялық көмек көрсетуді ұйымдастырудың ерекшеліктерін;</p> <p>- көру ағзаларының анатомия-физиологиялық ерекшеліктерін;</p> <p>- көру анализаторларының қызметін;</p> <p>- түс сезгіштігі туралы;</p> <p>- перифериялық көру туралы;</p> <p>- көру қабілеті туралы;</p> <p>- рефракция аномалиясының клиникасы туралы;</p> <p>- пресбиопия туралы ;</p> <p>- қылилық туралы;</p> <p>- көру қызметін зерттеу әдістерін;</p> <p>- басқа ауру түрлері кезіндегі қауіпті факторларды;</p> <p>- офтальмологиялық практикадағы көз ауруларының клиникасын, диагностикасы мен емдеу тәсілдерін;</p>
<p>Кәсіптік:</p> <p>КҚ 1. Медициналық ұйымдарда санитариялық-эпидемиологиялық саулығын қамтамасыз етуде;</p> <p>КҚ 2. Емделушіге психологиялық көмек көрсетуде және қарым-қатынас дағдыларын игеруде;</p> <p>КҚ 3. Көз ауруымен сырқаттанатын науқастарды диагностикалауды</p>	<p>- медицина-генетикалық кеңес беру жұмыстары мен міндеттерін;</p> <p>- офтальмологиялық практикадағы науқастарға көмек көрсетуді ұйымдастыру жүйесін;</p> <p>- науқастарға дәрігерге дейінгі көмек көрсетуді;</p> <p>- офтальмологиялық ауруларды алдын-алу шараларын білуі тиіс.</p>

<p>жүзеге асыруда және емдеуге қатысуда; КҚ 4. Өзінің құзыреттілігіне кіретін медициналық ем-шаралар өткізуде; КҚ 5. Көз аурулары мен жарақаттары кезінде дәрігерге дейінгі шұғыл көмек көрсетуде.</p> <p>Арнайы: АҚ 1. Медициналық мекемелерде емдік- сақтандыру кестесін ұстауда; АҚ 2. Емделуші мен медицина қызметкерлерінің инфекциялық қауіпсіздігін қамтамасыз етуде; АҚ 3. Жұмыс орнында қауіпсіздік техникасын сақтауда; АҚ 4. Көз ауруымен сырқаттанатын науқасты диагностикалауды жүзеге асыруда, оларға күтім жасауға және емдік шараларын өткізуге қатысуда; АҚ 5. Фельдшер мен акушерлер өз біліктілігі аясында ем-шаралар өткізуде; АҚ 6. Салауатты өмір салтын насихаттауда, көз ауруларының алдын алу боойынша шаралар өткізуде құзырлы болуы тиіс.</p>	<p>- аурудың анамнез жиынтығын білу мақсатында көз ауруларымен ауыратын науқастардың сұранысын анықтау дағдыларын меңгере білуді; - науқасты өз жағдайын, оның нерв-психикалық және әлеуметтік дәрежесін бағалауды; - науқастың көру қабілетін тексеру әдісін меңгере білуді; - тамшы тамызуды, май жағуды; - таңғыштарды таңуды; - аккомодация рефракция аномалиясы, қылилық бұрышының бұзылуын анықтай білуді; - қарапайым көзілдірікті таңдап және тексеріп беруді; - көру жітілігін, көру аумағын, түс сезгіштігін, жарық сезгіштігін, көз іші қысымын анықтауды; - көз аурулары бөліміндегі науқастарға күтім жасауды; - бөлімде санитария-эпидемиологиялық тәртіпті сақтай білуді; - күтім көрсету заттарын залалсыздандыруды; - көз аурулары қабынған кезде дәрігерге дейінгі көмек көрсетуді; - көз аурулары мен жарақаттарын алдын алу шараларын жүргізе білуді үйреніп алуы қажет.</p>
--	---

3 «Офтальмология» пәнінің үлгілік оқу бағдарламасының құрылымы мен мазмұны

3.1 Пәннің тақырыптық жоспары

№ р/с	Күндізгі оқу нысанындағы оқу уақытының көлемі (сағат)			
	Тараулар мен тақырыптардың атауы	Орта буынды мамандар деңгейі		
		Барлығы	Теория	Практика
1	2	3	4	5
1	Офтальмологияға кіріспе. Көзге көмек көрсетуді ұйымдастыру	1	1	-

2	Тема 1 Анатомо-физиологическое особенности органа зрения	3	2	1
3	Тема 2 Функция органа зрения, связь с ЦНС и организмов в целом, методы исследования зрительных функции	4	2	2
4	Тема 3 Понятие о рефракции, аккомодации.	3	2	1
5	Тема 4 Устройство, оснащение кабинета офтальмолога	1	-	1
6	Тема 5 Основные принципы и методы лечения заболевания глаз	3	2	1
7	Тема 6 Заболевание глазницы, двигательного аппарата, метод наружного осмотра	3	2	1
8	Тема 7 Заболевание век, слезного аппарата	3	2	1
9	Тема 8 Заболевание конъюнктивы. Трахома. Метод бокового освещения	2	1	1
10	Тема 9 Заболевание роговой оболочки, склеры	1	1	-
11	Тема 10 Заболевание сосудистого тракта, исследование в проходящем свете	1	1	-
12	Тема 11 Заболевание хрусталика, стекловидного тела	1	1	-
13	Тема 12 Глаукома	1	1	-
14	Тема 13 Заболевание сетчатой оболочки и зрительного нерва	1	1	-
15	Тема 14 Травматизм органа зрения	2	1	1
	Итого:	30	20	10

3.2 Основное содержание программы

Введение в офтальмологию. Организация глазной помощи
Содержание и задачи офтальмологии. Достижение офтальмологии. Профилактическое направление медицины и офтальмологии. Роль средних медицинских работников в борьбе с заболеваниями органов зрения.
Организация помощи слепым и слабовидящим.

Тема 1 Анатомо-физиологические особенности органа зрения

Понятие о развитие органа зрения от светочувствительной клетки. Простейшие до сложного органа зрения млекопитающих. Роль зрительных восприятий в познании внешнего мира, акт зрения анатомическое строение глаз: склеры, роговицы, сосудистый тракт, сетчатка, зрительный нерв, зрительные пути, хрусталик, стекловидное тело. Анатомию придаточного аппарата (орбита, веки, слезные, двигательные аппараты).

ПК 3. Осуществлять диагностику и участие в лечении больных с заболеванием глаз;	- профилактику офтальмологических заболеваний.
ПК 4. Проводить медицинские процедуры в пределах своей компетенции.	умеет: - владеет навыками опроса больных заболеваниями глаза с целью сбора анамнеза заболевания и жизни;
ПК 5. Оказывать неотложную доврачебную помощь при воспалительных заболеваниях и травмах глаз.	- оценивать отношение больного к своему состоянию, его нервно- психический и социальный статус;
Специальными:	- владеет методикой обследования зрительных функций больного;
СК 1. Поддерживать лечебно- охранительный режим медицинской организации;	- закапывать капли, закладывать мази;
СК 2. Обеспечить инфекционную безопасность пациентов и медперсонала;	- накладывать повязки;
СК 3. Соблюдать технику безопасности на рабочем месте;	- определять нарушения аккомодации, аномалии рефракции, угол косоглазия;
СК 4. Осуществлять диагностику и участие в лечении, уходе за больными с заболеваниями глаз;	- подобрать и выписать простые очки;
СК 5. Проводить медицинские процедуры в пределах компетенции фельдшера и акушера;	- определять остроту зрения, поле зрения, определять светоощущения, цветовое зрение, внутриглазное давление;
СК 6. Пропагандировать принципы здорового образа жизни, проводить мероприятия по профилактике глазных болезни.	- осуществлять уход за больными в глазном отделении;
	- соблюдать санитарно- эпидемического режим в отделении;
	- проводить дезинфекцию предметов ухода;
	- оказывать неотложную доврачебную помощь при воспалительных заболеваниях глаз;
	- проводить профилактику заболеваний глаз и травматизма.

3 Структура и содержание типовой учебной программы по дисциплине «Офтальмология»

3.1 Тематический план дисциплины

№ р/с	Количество учебного времени при очной форме обучения (час.)	Уровень специалиста среднего звена		
		Наименование разделов и тем		
		всего	теория	практика
1	2	3	4	5
1	Введение в офтальмологию. Организация глазной помощи	1	1	-

2	1 тақырып Көру ағзаларының анатомия-физиологиялық ерекшеліктері	3	2	1
3	2 тақырып Көру ағзаларының қызметі және ОНЖ-мен және жалпы ағзалармен байланысы, көру қабілетін зерттеу әдістері	4	2	2
4	3 тақырып Рефракция, аккомодация туралы түсінік	3	2	1
5	4 тақырып Офтальмолог кабинетінің құрылымы мен жабдықтары	1	-	1
6	5 тақырып Көз ауруларын емдеудің негізгі принциптері мен әдістері	3	2	1
7	6 тақырып Көз шарасы мен көзқозғалтқыш аппараттың аурулары, сыртқы тексеру әдісі	3	2	1
8	7 тақырып Қабақ пен көзжасы аппаратының аурулары	3	2	1
9	8 тақырып Конъюнктивит аурулары. Тархома. Бүйірден жарық түсіру әдісі	2	1	1
10	9 тақырып Мөлдірқабық мен ақ қабықтың аурулары	1	1	-
11	10 тақырып Тамыр жолдарының аурулары, жарық өткізуді зерттеу	1	1	-
12	11 тақырып Көзбұршақ пен шыны тәріздес дененің аурулары	1	1	-
13	12 тақырып Глаукома	1	1	-
14	13 тақырып Торқабықтың және көру нервінің аурулары	1	1	-
15	14 тақырып Көру ағзаларының жарақаттануы	2	1	1
	Барлығы:	30	20	10

3.2 Бағдарламаның негізгі мазмұны

Офтальмологияға кіріспе. Көзге көмек көрсетуді ұйымдастыру.

Офтальмологияның мазмұны мен міндеттері. Офтальмологияның жетістіктері. Медицина мен офтальмологияның профилактикалық бағыттары. Орта медицина қызметкерлерінің көз ауруларымен күресудегі ролі. Зағип және көру қабілеті нашар адамдарға көмек көрсетуді ұйымдастыру.

1 тақырып Көру ағзаларының анатомия-физиологиялық ерекшеліктері
Көру ағзасының жарық сезгіштіктен дамуы туралы түсінік. Сүтқоректілердің

қарапайымнан күрделіге дейін көру ағзасы. Қоршаған ортаны танудағы көру ағзасының рөлі: көздің анатомиялық құрылымдары, аққабық, мөлдірқабық, тамыр жолдары, торқабық, көру нерві, көру жолдары, көзбұршақ, шынытәріздес дене. Анатомиялық қосалқы аппараттары (көзшарасы, қабақ, көзжасы және көзқозғалтқыш аппараттары).

Практикалық сабақ. Оқытушымен бірге білім алушылар науқастың ауру анамнезін жинауды жүргізу, көз сыртын тексеру, қабақтың орналасуы, көзжасы қапшығы аумағы, сілемейлі без, көз алмасының орналасуы, мөлдірқабықты және алдыңғы камераны қарау. Қабақты айналдырып тексеру тәсілдерін меңгеру.

2 тақырып Көру ағзаларының қызметі және ОНЖ-мен және жалпы ағзалармен байланысы, көру қабілетін зерттеу әдістері

Көз – қоршаған ортамен бірлесіп әрекет ететін организмнің бір бөлігі, жалпы аурулармен көз ауруларының байланысы. Көз ауруларының пайда болуындағы және ағымындағы ОНЖ рөлі. Көз ОНЖ бір бөлігі. Көру ағзасының қызметі (орталық көру, перифериялық көру, жарықты сезгіштігі, түсті сезгіштігі және бинокулярлық көру).

Практикалық сабақ. Оқытушымен бірге білім алушы Головин-Сивцев кестесінің көмегімен көру өткірлігін анықтау, периметрия және бақылау әдістерінің көмегімен көру аумағының шекараларын анықтау, Рабкин кестесі бойынша түс сезгіштігін анықтау.

3 тақырып Рефракция мен аккомодация туралы түсінік

Рефракция түрлері: аметропия, миопия, гиперметропия, астигматизм.

Рефракцияны субъективті анықтау әдістері. Рефракция анамнездерінің клиникасы. Шынының түрлері (жинамалы, шашыраңқы, цилиндрлі). Аккомодация, аккомодациялық салдану, пресбиопия туралы түсінік.

Практикалық сабақ. Оқытушымен бірге білім алушы рефракцияны субъективті әдіспен анықтау, көзілдірікке рецепт жазып, пресбиопия кезінде көзілдірік таңдап беру.

4 тақырып Офтальмолог кабинетінің құрылымы мен жабдықтары

Кабинеттің құрылымы, жабдыкталуы, жұмыс істеу принциптері. Практикалық сабақ Оқытушы білім алушыларды офтальмолог кабинетінің жабдыкталуымен және құрылымымен таныстырады: бөлменің көлемі, жабдыкталуы, дәрі-дәрмектері және оларды сақтау, таңғыш материалдары мен құралдары, оларды залалсыздандыру мен сақтау. Білім алушылар науқасты тексеруден өткізіп, көру ағзаларының қызметін анықтайды.

5 тақырып Көз ауруларын емдеудің негізгі принциптері мен әдістері

Көз ағзаларының кейбір аурулары кезінде қолданылатын жалпы ем, жалпы нығайтып емдеу. Көзді жергілікті емдеу әдістері (шаю, тамшы тамызу, қабаққа май жағу, конъюнктивті қапшыққа ұнтақ себу). Физиотерпиялық емдеу әдістері (электрофарез, ЖЖУС (УВЧ), ультура-күлгін сәулелері) Көз аурулары кезінде таңғыштарды таңу көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері.

Организация образования при разработке рабочих учебных программ имеет право изменять объем учебного времени, выделенного в типовом учебном плане на изучение дисциплины в пределах 15-20%, при сохранении объема учебного времени, отведенного на цикл, при использовании современных технологии обучения (ГОСО РК 4.05-2008 «Образование среднее техническое и профессиональное Основные положения»).

Формы проведения занятий:

- учебные занятия по расписанию учебного заведения (теоретические, практические и индивидуальные);
- самостоятельные занятия обучающихся во внеурочное время.

2 Планируемые результаты обучения дисциплины

Результаты обучения запланированные в стандарте и образовательной программе	Результаты, запланированные в типовой программе
<p>Обучающийся должен обладать следующими компетенциями:</p> <p>Базовыми:</p> <p>БК 1. Организовать рабочее место;</p> <p>БК 2. Соблюдать личную гигиену;</p> <p>БК 3. Выполнять санитарное требование;</p> <p>БК 4. Соблюдать правила этики и деонтологии;</p> <p>БК 5. Систематически обновлять и повышать профессиональный уровень;</p> <p>БК 6. Выполнять действия входящие компетенцию фельдшера и акушера;</p> <p>БК 7. Выбирать наиболее рациональные способы и средства деятельности;</p> <p>БК 8. Выполнять работы под руководством специалистов более высокой квалификации.</p> <p>Профессиональными</p> <p>ПК 1. Обеспечить санитарно-эпидемиологическое благополучие в медицинской организации;</p> <p>ПК 2. Оказать психологическую поддержку пациентам и владеть навыками общения;</p>	<p>В результате изучения дисциплины обучающийся знает:</p> <ul style="list-style-type: none"> - особенности организации офтальмологической помощи в Казахстане; - анатомо-физиологические особенности органа зрения; - функции зрительного анализатора; - о цветоощущении; - о периферическом зрении; - характере зрения; - клинику аномалий рефракции; - понятие о пресбиопии; - понятие о косоглазии; - методы исследования зрительных функций; - факторы риска при отдельных видах заболевания; - клинику, диагностику и лечение отдельных видов патологии зрения в офтальмологической практике; - задачи и работу медико-генетических консультаций; - систему - организации помощи пациентам в офтальмологической практике; - тактику оказания доврачебной медицинской помощи пациентам;

1 Пояснительная записка

В связи с введением нового Государственного общеобязательного стандарта образования (далее - ГОСО) по специальности 0301000 - «Лечебное дело» возникла необходимость в создании новой типовой учебной программы обучения по предмету «Офтальмология» для фельдшеров и акушеров. Всего объем часов по данной дисциплине 30 часов, из них 20 часов теории и 10 часов практики.

Программа предусматривает получение обучающимися конкретных профессиональных теоретических знаний и практических навыков по предмету.

Для специальности «Лечебное дело» необходимы знания по наиболее важным и типичным клиническим формам, которые в практике часто встречаются - поражения век, поражение наружных частей глаза, которые требуют оказания экстренной медицинской помощи: травмы, острый приступ глаукомы, воспалительные процессы.

Правильно оказанная доврачебная помощь имеет решающее значение для дальнейшего течения заболевания и предупреждения осложнений.

Задача теоретического курса заключается в проблемном изучении анатомии, физиологии органа зрения, его связи в целом с организмом и ЦНС.

Орган зрения является важной частью целого организма. Патологические процессы в глазу и его придатках могут возникнуть вследствие заболевания других органов и систем, в ряде случаев глазные проявления могут быть ранними признаками общего заболевания или интоксикации.

Практические занятия должны проводиться в лечебных учреждениях. На практических занятиях необходимо уделить большое внимание на методы исследования и диагностику патологических процессов органов зрения, которые встречаются наиболее часто в практике, на тактику фельдшера и акушера в условиях ФАПа, скорой неотложной помощи.

Учащиеся, после изучения данного цикла должны уметь владеть простыми объективными методами исследования наружного осмотра, бокового освещения, проходящего света. Основные методы исследования функции глаз: определение остроты зрения по таблице Сивцева, Орловой, определение поля зрения, определение цветоощущения по таблицам Рабкина, определение глазного давления.

Уметь оказать первую доврачебную помощь при травмах и заболеваниях глаза:

- удаление инородных тел из роговицы;
- первая помощь при химических ожогах;
- первая помощь при термических ожогах.

Необходимо уделять большое внимание на этические и деонтологические аспекты в преподавании предмета «Глазные болезни».

Программа предусматривает интеграцию с другими клиническими дисциплинами: «Основы сестринского дела», «Сестринское дело в хирургии и реанимации», «Сестринское дело в терапии», «Сестринское дело в акушерстве и гинекологии», также с обще профессиональными дисциплинами.

Согласно ГОСО, введена структура модульного обучения с уклоном на формирование у обучающихся базовых, профессиональных и специальных компетенций.

Практикалық сабақ. Білім алушы науқастарға жалпы және жергілікті ем жүргізеді: тамшы тамызу, май жағу, конъюнктивті қапшықтарды шаю, көз ағзалары ауруларын емдеу кезінде пайданылатын ең қажетті дәрілерге рецепт жазып беру.

6 тақырып Көз шарасы мен көзқозғалтқыш аппараттың аурулары, сыртқы тексеру әдісі

Көз шарасының құрылымы мен бұлшықет аппараттары, экзофтальм, эндофтальм, периостит, флегмона, көз шарасының ісіктері, қылилық туралы анатомия-физиологиялық қысқаша мәліметтер. Қосарлас, салдық, шапыраш және т.б. қылилық, нистагм.

Практикалық сабақ. Білім алушы оқытушымен бірге көз сыртын тексеруді жүргізу, салдық және қосарлас қылилықты емдеу, диагностикалау шараларын меңгеру.

7 тақырып Қабақ пен көзжасы аппаратының аурулары

Қабактың қабыну және қабынбаған ісіктерінің белгілері, қан құйылу. Қарапайым және ойықжаралы блефарит, теріскен, халазион, қабақтың қайырылуы. Көзжасы безінің аурулары, жасаурау жолдары. Көзжасы қапшығының созылмалы және жіті аурулары.

Практикалық сабақ. Білім алушы оқытушымен бірігіп қабақ аурулары кезінде анамнез жинайды, диагностикалау, емдеу шараларын өткізеді. Оқытушының бақылауымен коллороголиялық сынама, көзжас-мұрын каналын шаю, сүңгілеу өткізу.

8 тақырып Конъюнктивит аурулары. Тархома. Бүйірден жарық түсіру әдісі

Көз конъюнктивасы туралы, бүйірден жарық түсіріп емдеу әдісінің анатомия-физиологиялық мәліметтері. Жіті бактериялық конъюнктивиттер (стафилококктық, Кох-Уикс, дифтериялық, гонобленорея). Вирустық, аллергиялық конъюнктивиттер, трахома (басыр), симптоматикасы, емдеу және күтім жасау принциптері.

Практикалық сабақ. Білім алушы оқытушымен бірігіп аурудың анамнезін жинау, ауруды диагностикалау, науқасқа күтім жасау, емдеу жоспарларын анықтау. Конъюнктивадан жағынды алу, емдеу шараларын жасау.

9 тақырып Мөлдірқабық мен аққабықтың аурулары

Анатомия-физиологиялық мәліметтер: кератиттер, жалпы ауру симптоматикасы (эндогендік, экзогендік), кератиттер түрлері: беткейлік, жеңіл-жайылмалы ойықжара, скрофулездік кератит, герпетік кератит, терең кератиттер: мерездік, туберкулездік, дискі тәріздес, кератитті емдеу, асқинулары. Мөлдірқабықтың зақымдануы: бөгде дене, күйік, жарақат.

Аққабықтың аурулары (эписклеритер, склериттер).

10 тақырып Тамыр жолдарының аурулары, жарық өткізуді зерттеу

Көздің тамыр жолдарының анатомия-физиологиялық мәліметтері.

Ириттер, иридоциклиттер: симптомдары, емі, асқинулары, жалпы аурулармен бай-

ланысы, симптоматикалық иридоциклиттер және олардың ішке енген жарақаттармен байланысы.

Ісіктер.

11 тақырып Көзбұршақ пен шыны тәріздес дененің аурулары

Көзбұршақтың анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Көзбұршақ орналасуының бұзылуымен байланысты аурулар (шығып кетуі, тайып кетуі). Көзбұршақ мөлдірлігінің бұзылуларымен байланысты аурулар (туа пайда болған, жүре пайда болған, катарактаның даму кезеңі). Катаракта дамуының алдын алу кезінде дәрі-дәрмектермен емдеу. Науқасты операцияға дайындау, науқасқа операциядан кейін күтім жасауды ұйымдастыру.

12 тақырып Глаукома

Глаукоманың белгілері мен жіктемесі: туа біткен, ілкі, салдарлық. Глаукоманың ілкілік түрі: жабықбұрышты, ашықбұрышты. Көздің ішкі қысымының жағдайы: қалыпты, жоғары, өте жоғары. Функциясының динамикасы: тұрақты, тұрақты емес, глаукома белгісі бар. Жіті глаукома ұстамасы, иритпен және иридоциклитпен саралау диагностикасын жүргізу. Емдеу. Глаукомадан зақим болмаудың алдын алу шарасы.

13 тақырып Торқабықтың және көру нервінің аурулары

Торқабықтың қан айналымның бұзылысымен байланысты ауруларының қысқаша анатомия-физиологиялық мәліметтері: спазм, эмболия, тромбоз, қан ұю, организмдегі жалпы аурулармен байланысы (қантты диабет, бүйрік аурулары, жүктілік, нефропатия). Торқабықтағы дистрофиялық өзгерістер, торқабықтың ажырауы, торқабықтағы ісіктер. Көру нервінің аурулары: неврит, іркілген дискі.

14 тақырып Көру ағзаларының жарақаттануы

Жарақаттың түрлері: механикалық, химиялық, термиялық. Қауіп төндімейтін бөгде денелер мен қауіпті механикалық жарақаттар. Көз алмасына кірген жарақат (диагностикалау, алғашқы көмек көрсету), науқасты операцияға дайындау, жарақатты хирургиялық жолмен тазалау. Ішке енген жарақаттың асқынулары. Көздің қышқылдармен, сілтілермен зақымдануы. Алғашқы көмек көрсету. Емдеу. Алдын-алу шаралары (еңбекті ұйымдастыру, қауіпсіздік техникасын сақтау, жеке қорғану шаралары, балалардың қауіпсіздігін ұйымдастыру).

Практикалық сабақ Көздің механикалық зақымдануы кезінде дәрігерге дейінгі алғашқы көмек көрсету. Балаларда көру ағзасы жарақаттанған кезде, асқынған, ішке енген жарақаттарды алдын алу. Тестілеу.

3.3 Оқытудың модульдік бағдарлама құрылымы.

Ескерту: блім беру оқу бағдарламасын қараңыз.

СОДЕРЖАНИЕ

1. Пояснительная записка	18
2. Планируемые результаты обучения дисциплины.	19
3. Структура и содержание учебной программы по дисциплине	20
4. Требование к условиям организации и реализации образовательного процесса.	25
5. Контроль планируемого результата обучения	25
6. Литература и средства обучения	26

Настоящая типовая программа не может быть тиражирована и распространена без разрешения Министерства здравоохранения Республики Казахстан.

Авторы:

1. А.Н. Нурбеков – Директор ГККП «Медицинский колледж г. Караганды»;
2. С.Ж. Артыкова – Зам. директора ГККП «Медицинский колледж г. Караганды»;
3. Г.П. Тихонова – преподаватель офтальмологии ГККП «Медицинский колледж г. Караганды».

Эксперты:

1. Мустафина С.Т. - Областной внештатный офтальмолог г. Караганды , врач высшей категории;
2. Токсанбаева Д.Е. - заведующая отделением микрохирургии глаз Областного медицинского центра г. Караганды, врач-офтальмолог первой категории;
3. Шарманова А.К. - врач-офтальмолог 1 категории микрохирургии глаза Областного медицинского центра г. Караганды.

1 РАЗРАБОТАНА И ВНЕСЕНА Республиканским центром инновационных технологий медицинского образования и науки и ГККП «Медицинский колледж города Караганды».

2 ВВЕДАНА впервые.

3 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА разработана в соответствии с государственным общеобразовательным стандартом образования 2010 г. по специальности 0301000 - «Лечебное дело» квалификации: 0301013 - «Фельдшер», 0301023 - «Акушер (ка)».

4 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА утверждена приказом Министерства здравоохранения Республики Казахстана от 5 августа 2010 г. № 604.

4 Білім беру үрдісін және ұйымдастыруға және жүзге асыруға қойылатын талаптар

Білім беру технологиясын таңдау үшін пән мазмұнының ерекшеліктеріне байланысты және білім алушылардың құзыреттілігіне сәйкес көз ауруларымен сырқаттанатын науқастарға күтім жасауда олардың білімін, іскерлігін, дағдысын қалыптастыруға бағытталуы керек (МЖМБС және білім беру бағдарламасына қараныз). МЖМБС–на сәйкес базалық және кәсіптік, арнайы құзырлықты қалыптастыруға арналған модульдік оқыту құрылымы енгізілген.

Практикалық сабақтарды өткізгенде топты 12 адамнан аспайтын топтарға бөлу қарастырылған.

Бағдарлама оқытуды ұйымдастыруға, оның түріне, мазмұнына және әдістеріне негізделген өзгертулер мен толықтырулар енгізуге құқық береді.

5 Оқытудың жоспарланған нәтижесін бақылау

Білімді бақылау түріне бастапқы, ағымды, аралық және қорытынды бақылаулар енеді. Бақылау түрін таңдау құқығы қарастырылған. Қорытынды аттестация сынақ түрінде жүргізіледі.

6. Ұсынылған әдебиеттер:

Негізгі әдебиеттер:

1. Глазные болезни. Л.М. Епифанов – М., ГЭОТАР-Медиа, 2010. – 160 с.
2. Глазные болезни Е. Д. Рубан. – Ростов-на-Дону, «Феникс», 2009.

6.2 Қосымша әдебиеттер:

1. Справочник по глазным болезням. И.Н. Шаповалова. – Ростов-на-Дону, «Феникс», 2000.

6.3 Оқу құралдары:

Дидактикалық және көрнекі құралдар, кестелер, муляждар, оқу және оқу-әдістемелік құралдар, жазбаша және электронды нұсқадағы тестілер.

**МИНИСТЕРСТВО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
ТЕХНИЧЕСКОЕ И ПРОФЕССИОНАЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ**

ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА

ОФТАЛЬМОЛОГИЯ

Специальность: 0301000 - «ЛЕЧЕБНОЕ ДЕЛО»

Квалификация: 0301013 - «Фельдшер»

Квалификация: 0301023 - «Акушер(ка)»

Объем часов - 30

Астана 2010